

สรุปประเด็นคำฟ้อง

ให้หน่วยงานรัฐปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละออง PM2.5

“เพื่อคุ้มครองสิทธิการดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน”

วันที่ 22 มีนาคม 2565 ณ ศาลปกครองกลาง (ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ)

เนื่องจากสถานการณ์ปัญหามลพิษทางอากาศฝุ่นละออง PM 2.5 ตั้งแต่ช่วงปี 2557 – 2563 พบว่าหลายพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ภาคเหนือของไทยมีค่าฝุ่นละออง PM 2.5 สูงกว่าค่ามาตรฐานฝุ่นละออง PM 2.5 ในบรรยากาศโดยทั่วไปอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนไทยต้องประสบกับปัญหามลพิษทางอากาศที่รุนแรงต่อสุขภาพอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลายาวนานกว่า 8 ปีแล้ว หน่วยงานรัฐจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเร็ว เพื่อเป็นการดูแลรักษาสุขภาพประชาชนในประเทศให้มีสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่ดี แต่หน่วยงานรัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร คือ

- **คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ** ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการออกหรือแก้ไขประกาศกำหนดมาตรฐานฝุ่นละออง PM 2.5 ในบรรยากาศทั่วไป ให้เข้มงวดและมีความปลอดภัยต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น ตามกฎหมาย และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” ทั้งๆที่ กรมควบคุมมลพิษได้เสนอเรื่องให้ปรับค่ามาตรฐานตามระดับที่ 3 ของ องค์การอนามัยโลกแล้ว ตั้งแต่ ปี 2564
- **คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการออกหรือแก้ไขประกาศค่ามาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสีย ประเภทฝุ่นละออง PM 2.5 จากโรงงานอุตสาหกรรมและกิจการประเภทอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งกำเนิด ตามมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยปัจจุบันมีแต่ค่ามาตรฐานฝุ่นรวม โดยมีได้ตรวจวัดฝุ่นละออง PM 2.5 จากโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งกำเนิดที่สำคัญ เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายการควบคุมฝุ่นละออง PM 2.5 ในบรรยากาศให้มีความปลอดภัยต่อประชาชน
- **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม** ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการออกหรือแก้ไขประกาศกำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงานให้มีค่าปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5 ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ตามกฎหมาย และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง” ซึ่งปัจจุบันมีแต่ค่ามาตรฐานฝุ่นรวม โดยมีได้ตรวจวัดฝุ่นละออง PM 2.5 จากโรงงานอุตสาหกรรมตามกฎหมายโรงงาน และยังปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการออกประกาศรายละเอียดกำหนดประเภทสารมลพิษหรือสารเคมีที่โรงงานต้องจัดทำรายงานข้อมูล ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2563) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 โดยมีฝุ่นละออง PM 2.5 อยู่ในบัญชีมลพิษและสารเคมีเป้าหมาย ทั้งๆที่มีการออกกฎกระทรวงให้โรงงานต้องรายงานตั้งแต่ 2 ปีที่แล้ว ทำให้ไม่สามารถจัดทำทะเบียนการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (Pollutant Release and Transfer Register: PRTR) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปล่อยมลพิษและฝุ่นละออง PM 2.5 จากโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพทันต่อสถานการณ์

เมื่อหน่วยงานรัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากฝุ่นละออง PM 2.5 อันส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการได้รับสัมผัสฝุ่นละออง PM 2.5 ในบรรยากาศ ทั้งผลกระทบระยะสั้นและแบบเรื้อรังในระยะยาว โดยเฉพาะโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ โรคระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคมะเร็ง รวมถึงทำให้ประชาชนมีอายุขัยเฉลี่ยที่สั้นลงและต้องเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

เครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนที่ติดตามและผลักดันรณรงค์การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างต่อเนื่อง เพื่อปกป้องสิทธิทางสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1) มูลนิธิเพื่อสันติภาพเขียว (Greenpeace Thailand), 2) มูลนิธินิติธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW), 3) มูลนิธิบูรณะนิเวศ (EARTH), 4) สภามหาใจเชียงใหม่, 5) สภามหาใจภาคเหนือ, 6) นายสุภัทร ฮาสุวรรณกิจ ผอ.โรงพยาบาลจนะและประธานชมรมแพทย์ชนบท 7) นางสาวนันทิชา โอเจริญชัย นักรณรงค์และนักสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่ม Climate Strike Thailand ผู้ฟ้องคดีทั้ง 7 ราย จึงดำเนินการยื่นฟ้องหน่วยงานรัฐ 3 ราย ได้แก่ 1) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ถูกฟ้องคดี

โดยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565 เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

- ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ออกหรือแก้ไขประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดมาตรฐานฝุ่นละออง PM 2.5 ในบรรยากาศทั่วไป ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ตามที่ได้มีการรับฟังความคิดเห็นไปแล้ว คือ ค่าเฉลี่ยราย 24 ชั่วโมงของฝุ่นละออง PM 2.5 อยู่ที่ 37 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และค่าเฉลี่ยรายปีของฝุ่นละออง PM 2.5 อยู่ที่ 15 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ออกหรือแก้ไขประกาศค่ามาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียประเภทฝุ่นละออง PM 2.5 จากโรงงานอุตสาหกรรมและกิจการประเภทอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งกำเนิดฝุ่นละออง PM 2.5 ตามมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล
- ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ออกหรือแก้ไขประกาศกำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายนอกจากโรงงานสู่สิ่งแวดล้อม ให้มีค่าปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5 ไม่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด และเทียบเท่ามาตรฐานสากล
- ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ออกประกาศกำหนดประเภทสารมลพิษหรือสารเคมีที่โรงงานต้องจัดทำรายงานข้อมูล ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 27 (พ.ศ. 2563) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 โดยมีการรายงานฝุ่นละออง PM 2.5 อยู่ในบัญชีมลพิษและสารเคมีเป้าหมาย และจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (Pollutant Release and Transfer Register) รวมถึงมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะเพื่อให้ประชาชนภาคประชาสังคม สามารถมีส่วนร่วมตรวจสอบ ป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้

“รัฐต้องหยุดละเมิดสิทธิ และคืนอากาศสะอาดอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนทุกคน”

